

Koleje wąskotorowe w Polsce w 2020 r. Jak pandemia wpłynęła na ruch turystyczny?

27.10.2021

COVID-19 mocno uderzył w branżę turystyczną. Spadki w ruchu turystycznym i obostrzenia sanitarne przełożyły się również na wyniki kolei wąskotorowych, które w 2020 r. przewiozły o 38,4 % pasażerów mniej niż rok wcześniej. W 2020 r. najczęściej turystów jechało Bieszczadzką Kolejką Leśną. Jednak w porównaniu z 2019 r. był to spadek o 13%. Spadek liczby pasażerów odnotowała też Nadmorska Kolej Wąskotorowa, z usług której w 2020 r. skorzystało o 40% mniej niż w 2019 r.

W 2020 r. w Polsce funkcjonowało 25 (z 29 istniejących) wydzielonych czynnych linii wąskotorowych o łącznej długości 420,3 km. Oferta przewozowa kolei wąskotorowych w 2020 r. nie różniła się znacznie od tej z lat poprzednich. Z danych pozyskanych od 23 operatorów wynika, że pomimo rosnącego na przestrzeni lat zainteresowania usługami kolei wąskotorowych, w 2020 r. przewiozły one 564,6 tys. pasażerów, czyli o 352,3 tys. mniej (38,4%) w porównaniu z 2019 r.

Rys. 1. Liczba pasażerów kolei wąskotorowych w latach 2007-2020 (w tys.)

W Polsce funkcjonowanie kolei wąskotorowych jest typowo sezonowe. Większość kursuje w weekendy między majem a październikiem, a w lipcu i sierpniu jeżdżą codziennie. W pierwszym kwartale 2020 r. przewozy pasażerskie były realizowane sporadycznie. W kwietniu koleje wąskotorowe całkowicie wstrzymały funkcjonowanie. Od maja, wraz z łagodzeniem obostrzeń wąskotorówki sukcesywnie uruchamiały przewozy. Jednak niektóre nie wykonały żadnych usług przewozowych w ciągu całego 2020 r. Były to Starachowicka Kolej Wąskotorowa, Wyrzyska Kolej Powiatowa, Rogowska Kolej Wąskotorowa, Nadwiślańska Kolej Wąskotorowa oraz Przeworska Kolej Wąskotorowa.

Rys. 2. Liczba pasażerów kolei wąskotorowych w poszczególnych miesiącach 2020 r. w porównaniu do 2019 r. (w tys.)

W 2020 r. największą liczbę przewiezionych pasażerów (137 tys.) odnotowała jedna z największych atrakcji turystycznych Bieszczadów - Bieszczadzka Kolejka Leśna. W porównaniu z 2019 r. słynna „bieszczadzka ciuchcia” przewiozła o 20,1 tys. (13%) pasażerów mniej. Drugi wynik pod względem liczby przewiezionych osób (103,5 tys.) przypadł ubiegłorocznemu liderowi - Nadmorskiej Kolei Wąskotorowej w województwie zachodniopomorskim. W porównaniu z 2019 r. kolejka przewiozła o 70,3 tys. pasażerów mniej (40%).

Wynik powyżej 50 tys. pasażerów w 2020 r. uzyskały Kolejka Parkowa Maltanka w Poznaniu (73,5 tys.) i Żuławska Kolej Dojazdowa (64, 8 tys.). Spadki w przewozach w porównaniu z 2019 r. wyniosły odpowiednio o 64,6 tys. (47%) i 9,4 tys. (13%) pasażerów mniej.

Rys. 3. Liczba pasażerów kolei wąskotorowych w 2020 r. w porównaniu do 2019 r. (w tys.)

Jednak w 2020 r. nie wszystkie kolejki wąskotorowe odnotowały spadek popytu na przewozy. Na przykład Pleszewska Kolej Dojazdowa w województwie wielkopolskim przewiozła 7,1 tys. pasażerów - o 6,3 tys. więcej niż w 2019 r. - co oznacza ponad 8-krotny wzrost. Kursująca z Pleszewa (stacja Pleszew Miasto) do wsi Kowalew (stacja Pleszew Wąskotorowy) kolejka jest jedyną w Polsce wąskotorówką, która wykonuje przewozy przez cały rok. W przypadku Kaliskiej Kolei Dojazdowej liczba przewiezionych pasażerów w 2020 r. wyniosła 5,1 tys., co oznacza, że kolejka obsłużyła o ponad 2,8 tys. osób więcej (123%) w porównaniu z 2019 r.

Pandemia COVID-19 nie była jedynym wyzwaniem, z którym musiała zmierzyć się Przeworska Kolej Wąskotorowa. W czerwcu 2020 r. w wyniku gwałtownych burz i powodzi zniszczeniu uległ odcinek trasy i przęsło mostu na trasie Przeworsk - Dynów, przez co ruch na linii został zawieszony. Udało się jednak uzyskać środki na remont trasy, dzięki czemu w czerwcu 2021 r. przeworska kolejka wznowiła kursowanie. W najbliższym czasie planowana jest również rewitalizacja tej linii. W marcu 2021 r. podpisana została umowa pomiędzy Zarządem Województwa Podkarpackiego a Powiatem Przeworskim. Projekt realizowany będzie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020, osi priorytetowej V Infrastruktura komunikacyjna. Jak zaznaczają władze regionu, inwestycja przyczyni się do rozwoju turystycznego województwa.

„Koleje wąskotorowe to nie tylko atrakcja dla miłośników kolejnictwa. Podróż wąskotorówką to ciekawa alternatywa spędzenia wolnego czasu, obcowania z naturą czy zwiedzenia ciekawych zakątków naszego kraju. - przekonuje dr inż. Ignacy Góra, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego. „W obliczu pandemii koleje wąskotorowe stanęły przed poważnym wyzwaniem. Dane z rynku pokazują, że pomimo trudnej sytuacji wszystkie kolejki wąskotorowe w kraju przetrwały ten trudny okres i odbudowują się, wykorzystując wzrost popularności turystyki krajowej i możliwości jakie powstały po wprowadzeniu ograniczeń podróżowania po świecie. Nie ulega wątpliwości, że potencjał kolejek wąskotorowych w Polsce jest duży i przy

odpowiednim wsparciu samorządów i lokalnych instytucji będą stanowić one doskonale uzupełnienie istniejącej oferty usług turystycznych swojego regionu” – dodaje Prezes UTK.

Z danych przekazanych przez przewoźników wąskotorowych wynika, że w 2020 r. kolejki wąskotorowe otrzymały dotacje o łącznej wysokości 4,3 mln zł. Pośrednio dzięki m.in. takiemu dodatkowemu wsparciu w najbliższym czasie będzie możliwa reaktywacja Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej (nazwa nieoficjalna: Kolejka Wąskotorowa PONIDZIE),

Z perspektywy geograficznej praktycznie każdy region w Polsce posiada swoją kolejkę wąskotorową stanowiącą unikalną lokalną atrakcję turystyczną.

Podstawowe informacje o funkcjonujących w Polsce kolejach wąskotorowych dostępne są pod linkiem

<https://dane.utk.gov.pl/sts/infrastruktura/koleje-waskotorowe/>